

LAISVĖ—LIBERTY

Vienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse Valstijose

Dalis Queens apskrityje (N. Y.) . . 9.00
Kanadoje 9.00
Kitur užsienyje 10.00

Metams prenumerata:
Jungtinėse Valstijose \$3.00
Pavienio egzempl. kainą 5 centai

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY

The Only Lithuanian Daily in
Eastern States

110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.

Telephone Virginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

KRISLAI

Atsimenu!
Tai buvo prieš 40 metų.
L. Prūseikos vaidmuo.
Parengimai.
Rašo R. Mizara

Tai buvo 1915 metais.
Į South Bostoną atvyko Leonas Prūseika.

Lietuvių Socialistų Sąjungos 60 kuopos salėje buvo ant greitųjų sušauktas nedidelis mingas, kuriam Laisvės redaktorius žadėjo ką nors naujo ir įdomaus pranešti.

Nekantriai laukėme, ką Prūseika mums pasakys.

Svečias kalbėjo apie tai, kad yra sumanymas kurti naują organizaciją — Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugiją. Jis sakė: bus kuriamos kuopos po visą šalį; organizacijos centras bus Brooklyne. Jis leis geras knygas, kurias nariai gaus nemokamai. Jis ragino southbostoniečius įkurti LDDL kuopą.

Talentinga L. Prūseikos kalba mes visi tiesiog susižavėjome ir tuojau, kiek mūs ten buvo, susirašėme, įkurdami 2-ąją kuopą — pirmoji jau buvo įkurta Brooklyne. Šių žodžių rašytojui teko būti (trumpam laikui) kuopos sekretorium.

Neužilgo kuopa virto didžiule ir veiklia.

Kuopos dygo įvairiose lietuvių kolonijose. L. Prūseika buvo ne tik sumanytojas, o ir vyriausias ir patsai energingiausias LDDL organizatorius.

Dėl to visiškai teisingai sakoma, kad Leonas Prūseika yra Literatūros Draugijos tėvas.

Sekamą sekmadienį Chicagoje Literatūros Draugijos I-moji apskritis ruošia didžiulį pažmonį šios garbingos organizacijos 40 metų sukakčiai apvainikuoti.

Rengėjai užkvietė žurnalo "Šviesos" redaktorių Antaną Bimbą pasakyti kalbą.

Bankete, be abejojimo, dalyvaus ir Leonas Prūseika, nors pastaruoju metu jo sveikata sušlubavo.

Norėtume tame pažmony būti visi, deja, negalime. Būkite, kurie galėsite!

Šį savaitgalį įvyks visa eilė svarbių pramogų įvairiose kolonijose. Įsitėmkyte:

Šeštadienį, spalio 29 dieną, Hartforde, Conn., yra rengiamas puikus banketas, kurio pelnas eis dienraščiui Laisvei paremti. Banketą rengia Moterų Klubas.

Tą pačią dieną Rochesteris, N. Y., rengiamas pažmonys — vakarienė, — taipgi dienraščio Laisvės naudai. Rengėjai — Literatūros Draugijos moterų ir vyrų kuopos.

Spalio 30 d. So. Bostono Lietuvių Moterų Klubas rengia savo pažmonį.

O Didžiojo New Yorko lietuvių visuomenė pasidžiaugs A. do Choro koncertu, kuris įvyks sekmadienį, spalio 30 dieną, Lietuvių Kultūriniam Centre, Richmond Hill, N. Y.

Šis koncertas bus įdomus tuo, kad jame bus, be kitko,

VAKARAI JAU SUTINKA DĖL EUROPOS SAUGUMO PAKTO

Marakešo paša atsimetė nuo francūzų, remis nacionalistą

Rabatas, Marokas. — Įtakingas Marakešo (Marakesh'o) paša Thami el Glaoui, kuris iki šiol buvo ištikimas francūzų tarnas ir jų rėmėjas, staiga paskelbė, kad jis remia nacionalistų sultoną Ben Jusefą ir stos už jo grįžimą Marokan.

El Glaoui, kuris vadovauja berberų gentims pietinėje Maroko dalyje, tik dvejį metus atgal padėjo francūzams atsikratyti nacionalistinio sultono Ben Jusefą. El Glaoui sutraukė berberų genčių raitelių dalinius į Rabatą ir tada padėjo išstumti Ben Jusefą, grąšindamas nacionalistams nekelti pasipriešinimo.

Dabar tas pats paša pakeitė savo poziciją. Manoma, kad prie to privedė pro-nacionalistinės nuotikos pačiuose berberuose. El Glaoui, kaip matyti, bando prisitaikyti prie tų nuotaikų ir tikisi išsilaikyti galioje savo provincijoje, kai Ben Jusefas su laiku grįš šalin.

Kuklūsai jau legaliai pradėjo veikti Georgijoje

Atlanta, Georgia. — Teismai išdavė naują čarterį kuklūsams (K. K. K.), rasiniai-teroristinei organizacijai, kuri paskutiniu laiku veikė pusiau slapta, nors prieš jos priklausdavo daug valstijos pareigūnų, policininkų ir įtakingų asmenų.

Išduotame čarteryje, žinoma, nesakoma, kad ta organizacija užsiima terorizmu. Ji vaizduojama kaip kovojanti už "Amerikos gyvenimo būdą ir krikščionybę." Ji taipgi esanti "labdariska" organizacija.

Tuo tarpu iš Baton Rouge, Louisianos, ateina žinios, kad ten pradėjo veikti pusiau slapta "Southern Gentelman" organizacija, kuri veikia už tai, kad negrai nebūtų įleisti į miestą. Baton Rouge srityje trumpu laiku vyks kariniai manevrai. Rasistai yra nutarę neleisti negrams kariams ateiti poilsio metu į miestą.

pastatytas vienas veiksma iš operos "La Traviata."

Be paties Aido Choro, programoje dalyvaus visa eilė žymių solistų.

Taigi, kuriems tik sąlygos leidžia, būtinai atvykite pasigrožėti aidiečių koncertu.

Kaip matome, rudeninis žemėnis sezonas pradėdamas gan gausiais parengimais. Žiūrėkime, kad jie visi būtų sėkmingi!

Dulles vyks Jugoslavijon, kur matysis su prezidentu J. Tito

Zeneva. — Sekretorius Dulles paskelbė, kad po Ženevos konferencijos jis vyks į Jugoslaviją, kur konferuos su maršalu Tito. Dulles pribus Jugoslavijon lapkričio 6 dieną. Su Tito jis konferuos ano rūmuose Brionyje.

Paklaustas, kodėl jis vyks į Jugoslavijon, Dulles atsakė, kad niekad dar nebuvo toje šalyje ir taipgi nėra asmeniškai sutikęs Tito.

Dieną prieš vykimą Jugoslavijon Dulles nuskris į Vieną, kur dalyvaus atnaujintų operos rūmų atidarymo ceremonijose. Į tas ceremonijas jį pakvietė Austrijos valdžia.

Taigi, per šį trumpą laiką Dulles bus konferavęs Romoje, Paryžiuje, Zenevoje, Vienoje ir Jugoslavijoje.

Tarybiniai žurnalistai išvyko į Vakarus, neaplankė Chicagos

Clevelandas. — Tarybinų žurnalistų delegacija, kuriai vadovauja rašytojas Boris Polevoj, išvyko į Vakarus, pirmiausiai į Salt Lake City. Jie buvo planavę apsilankyti ir Chicagoje, bet ta miestą aplenkė. Clevelande juos piktavė pabėgėliški fašistiniai elementai, kurie šaukė nemandagias pastabas jų link ir net bandė fiziniai juos užgauti, bet buvo policijos sulaikyti.

Kadagi žurnalistams nebuvo garantuota, kad tokie incidentai nepamokės ir Chicagoje, jie nutarė ten nesilankyti, nes paskaitė

Indonezijos nacionalistai už valdžios pasitraukimą

Jakarta. — Nacionalistų partija, kuri, kaip jau darosi aišku, laimėjo rinkimus, reikalauja, kad dabartinė musulmonų klerikalų valdžia pasitrauktų. Bet premjeras Harahapas sako, kad jis nesiskubins rezignuoti: jis lauks iki po Naujų Metų, kuomet susirinks naujai išrinktas parlamentas ir nauja valdžia galės būti sudaryta, remiantis ant parlamentariųjų frakcijų nuosimčių.

Pilni Indonezijos rinkimų rezultatai dar nežinomi, nes iš išsimėčiusių tolimų salelių jie dar vis ateina, bet kad nacionalistai bus pirmoji partija, jau aišku.

Eisenhoweris pozavo, buvo fotografuotas, vis gerėja

Denveris. — Pirmu kartą po savo širdies priepuolio prez. Eisenhoweris pozavo spaudos fotografams. Jis buvo fotografuojamas sėdėdamas ratinėje kėdėje, ligininėse balkone. Fotografai pastebėjo, kad jis pradado bent kiek svorio, bet šiaip atrodė gerai ir buvo geroje nuotaikoje.

Paskutinis buletinis apie jo sveikatą sako, kad jis vis gerėja.

Bet statysią vieną sąlygą: greitą Vokietijos vienybę

Zeneva. — Šiandien, ketvirtadienį, čia prasideda keturių užsienio reikalų ministrų konferencija. Jau yra žinoma, kad trijų Vakarų jėgų užsienio reikalų

Paskutiniai pranešimai

Pittsburghas. — Nepriklausomos elektristų unijos (UE) lokalas prisidėjo prie Westinghouse streiko, kuriame jau dalyvauja CIO unijos. Westinghouse streikas tokiu būdu yra visuotinas: jame dalyvauja visos tos firmos darbininkai, 70,000 jų.

Denveris. — Prez. Eisenhoweris išleido pareiškimą apie Zenevoje prasidedančią konferenciją. Eisenhoweris reiškia viltį, kad Sovietai sutiks su tuojaunio Vokietijos suvienijimu.

Tel Avivas. — Izraelis sako, kad egiptiečiai sužeidė keturius izraeliečius policininkus Gazos demilitarizuotoje srityje. Izraelio premjeras ir užsienio reikalų ministras Šaretas tuo tarpu Paryžiuje konferavo su Dullesu, Macmillanu ir Pinay, prašydamas jų ginklų ir garantijų prieš arabus.

Didvyriškas mokslininkas, kuris "miršta dalimis..."

Turinas. — 35 metai atgal prof. Mario Ponzio apsidėgino radiumu. Dabar tas pradeda atsilipti ir per paskutinius kelerius metus jam vis daromos operacijos, išpiaunant tai vieną, tai kitą kūno dalį, kad radiodermatitis (taip vadinasi ta liga) neplistų.

Jam jau nupiauta viena ranka, peties kaulas, dalis kojos, o dabar jam nupiauta dalis kitos rankos, paliekant tik nykštį.

Prof. Mario Ponzio sako, kad jis "miršta dalimis," bet "tai gan įdomus mirties būdas."

Po paskutinės operacijos jis tą pačią dieną apledo ligininę, sakydamas, kad "lova reikalinga rimtesnių ligų kankinamiems." Operacijos proga jis gavo daugybę telegramų nuo mokslininkų visuose pasaulio kampuose.

ORAS NEW YORKE

Giedra ir šilčia

binis laivas, atvežė sunkesnius ginklus: tankus, artileriją, o gal ir orlaivių dalis.

ministrai, Dulles, Macmillan ir Pinay, Paryžiuje susitarė sutikti su Tarybų Sąjungos pasiūlymu, kad būtų sudarytas visos Europos saugumo paktas. Vakarai tokio pakto nori Ede no pasiūlytame pavidale: kad Amerika, Britanija, Francūzija, Tarybų Sąjunga ir suvienyta Vokietija garantuotų viena kitų sienas ir žadėtų nepulti. Amerika prisidėtų, nors ji, žinoma, ne Europos dalis.

Tarybų Sąjunga bendrą saugumo paktą įsivaizduoja kiek kitaip: kad pirmiausia būtų paleisti kariniai blokai, o paskui būtų pasirašytas paktas, prie kurio prisidėtų visos Europos valstybės.

Bet vyriausiai nesutinkama dėl Vokietijos suvienijimo būdo. Vakarai sako, kad visų pirma, be susitarimo tarp abiejų Vokietijos dalių valdžiu, bendri rinkimai turėtų būti praversti visoje šalyje. Tarybų Sąjunga sako, kad tokie rinkimai negali įvykti staigiai, kad abiejų dalių valdžios (Adenauerio ir Vokietijos Demokratinės Respublikos) turi pačios susitarti apie rinkimų laiką ir būdus. Bet Adenauerio valdžia kol kas atsisako tartis su Rytų Vokietijos valdžia, "Nemenkos sunkenybės"

Pakelyje į Zenevą Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministras Molotovas sustojo Vienoje. Jis sakė, kad tikisi gerų rezultatų, bet pabrėžė, kad konferencijos laukia "nemenkos sunkenybės." Jis sakė, kad keblias klausimas yra Vokietijos suvienijimo būdas. Jis sakė, kad Ženevos konferencija, betgi, galės būti skaitoma pasisekusia, jeigu bus susitarta sulėtinti arba sulaikyti ginklavimo tempą.

Burnos vėžio pavojus

San Francisco. — Dantistų sąjunga iškelia, kad netinkamų ir blogai pritaikytų dirbtinių dantų nešiojimas gali privesti prie burnos vėžio.

New Yorkas. — "Daily Worker" korespondentas Joseph Clark išskrido Ženevon kaip savo laikraščio atstovas prie keturių ministrų konferencijos.

Pasportas jam buvo išduotas keletas mėnesių atgal, kuomet tarėsi Keturi Didieji.

New Delhi. — Į Indiją atskrido Indonezijos prezidentas Hatta.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.

Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

President JOHN GRUBAS; Sec.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES
United States, per year \$8.00
United States, per 6 months \$4.50
Queens Co. \$9.00 per year
Queens Co. \$5.00 per six mos.
Canada and Brazil, per year \$9.00
Canada and Brazil, 6 months \$5.00
Foreign countries, per year \$10.00
Foreign countries, 6 months \$5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
under the Act of March 3, 1879

DEŠIMT METŲ

PRAEJUSI PIRMADIENI Jungtinės Tautos savo biustinėje, New Yorke, gražia, kultūriška pramoga atžymėjo dešimtmetį nuo to, kai buvo užgirtas Jungtinių Tautų čarteris, kai tarptautinė organizacija oficialiai pradėjo gyvuoti.

Didžiojoje Jungt. Tautų asamblėjos salėje, kur vyksta tarptautiniai seimai, įvyko įdomus vakaras. Buvo pasakyta kalbą, buvo duota nepamirštama muzikinė programa.

Netenka nei sakyti, kad šios programos žvaigždė buvo tarybinis svečias, žymusis pianinio meno meistras Emilijus Gilelas.

Jis kartu su New Yorke Filharmonijos Orkestru atliko Čaikovskio kūrinį "Concerto No. 1." Ši programa dalis buvo televiziuota, dėl to ją matė ir girdėjo ne tik tie 2,000 žmonių, kurie sėdėjo svetainėje, o ir milijonai amerikiečių buvusiu namie.

Tai buvo, ištikrųjų, kas nors nauja, kas tokio didelio! Šia proga, beje, Jungtinių Tautų vadovai gavo daugybę sveikinimų iš viso pasaulio kampų. Sveikino Jungtines Tautas pavieniai asmenys, sveikino valstybės. Dauguma sveikintojų pageidavo, kad į Jungtines Tautas būtų priimtos tos šalys, tos valstybės, kurios dar vis yra jų išlaukyje.

Pasaulio žmonės nori, idant Jungtinės Tautos pataptų tikra tarptautine organizacija, kuriai priklausytų visos valstybės, trokštančios taikos. Be kitko, kiekvienas galvojančias žmogus nori, kad Kinijos Liaudies Respublika, šalis su 600,000,000 gyventojų, juo greičiau būtų Jungtinių Tautų nare!

AUKŠCIAUSIO TEISMO SPRENDIMAS

AUKŠCIAUSIAS ŠALIES teismas praėjusį pirmadienį įsakė žemesniajam federaliniam teismui New Yorke svarstyti 14-kos sveturgimių nepiliečių bylą.

Toji byla labai svarbi, nes ji ištikrųjų paliečia ne tik tuos 14-ką asmenų, o ir daugybę kitų nepiliečių, kuriuos valdžia puola dėl jų veiklos darbininkų judėjime.

Dalykas yra toks: Einant Walter-McCarran įstatymu, kai valdžia nuskiria kurį nors nepilietį būti išdeportuotam iš šios šalies, duoda jam "proga" pasirinkti šalį, kurio nuskirtas deportavimui asmuo noris būti išdeportuotas. Tačiau, kai tos šalys, į kurias jie kreipiasi, atsako juos priimti, tuomet tokie nepiliečiai esti suvaržomi. Jų judėjimas yra žiauriai apribotas; jie, pavyzdžiui, negali išvykti toliau, kaip 50 mylių, nuo savo gyvenamosios vietos. Jie priversti nuolat registruotis. Jie priversti pasitraukti bent iš kokio judėjimo; jiems nevalia sutikti komunistus, ir tt., ir tt.

Ir visa tai yra ne dėl to, kad tokie sveturgimiai būtų kuo nors nusikaltę savo veikla. Ne! Visa tai yra tik dėl to, kad kada tai jie yra buvę "subversyvės organizacijos nariais."

Keturiolika tokių sveturgimių nepiliečių — Frank Borich, Michael Nukk, Joseph Siminoff, Felix Kusman, Rose Lightcap, Ida Gottesman, Anna Tefler, Martin Young, Boris Sklar, Betty Gannett, Alexander Bittelman, Claudia Jones, Benny Saltzman ir Bessie Geiser — kreipėsi į federalinį teismą New Yorke, reikalaudami kad tie varžtai, ant jų uždėti, būtų panaikinti. Jie kreipėsi į teismą, nurodydami, kad Walter-McCarran įstatymas, pagal kurį jie persekiojami, yra nelegališkas, nekonstitucinis.

Trijų asmenų teismas — teisėjas Harold R. Medina, teisėjas F. X. McGohey ir teisėjas Edward Weinfeld — gavę bylą, "apsvarstė" ir surado, kad jie joje nieko neranda, kas reiktų svarstyti. Dėl to ir atsisakė svarstyti.

Tuomet viršuje minėtieji sveturgimiai kreipėsi į Aukščiausią šalies teismą, reikalaudami, kad jis svarstyti jų bylą, kad jis įsikištų į šį reikalą.

Aukščiausiam teisme skundėjų advokatai — Miss Gloria Agrin ir Mrs. Blanch Freedman — argumentavo, jog ypatingai šis Walter-McCarran įstatymo skyrius, nukreiptas prieš sveturgimius nepiliečius, griežtai prieštarauja pagrindiniams Teisių Biliaus principams. Dėl to garyja (šiuo atveju gynėjos) reikalavo, kad Aukščiausis šalies teismas atmetų tą įstatymą.

Reikia pripažinti, kad Aukščiausias teismas labai greit savo sprendimą padarė. Jis nutarė bylą gražinti tam pačiam federaliniam teismui New Yorke, instruktoduomas jį šia byla svarstyti ir padaryti savo sprendimą.

Taigi dabar teks laukti, ką pasakys šis žemesnysis teismas. Jei jame bus tie patys teisėjai, kurie pirmiau atsisakė bylą svarstyti, tai abejojama, ar skundėjai ką nors gera laimės. Tačiau, jei žemesnysis teismas ir užgirtų šitų piliečių suvaržymą, jiems visokių teisių atėmimą, tai tuomet, reikia manyti, kad jie ir vėl apeliuos į Aukščiausią šalies teismą.

Taigi dar yra vilties, kad Walter-McCarran įstatymas bus atmetamas. O tai, be kitko, labai palengvintų daugybei sveturgimių nepiliečių. Tai būtų didelis visų Amerikos žmonių laimėjimas.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ SPAUDA

Šių metų spalio 20 d. Urugvajaus lietuvių darbininkų laikraščiu Darbas sukako 20 metų. Ta proga laikraštis išėjo padidintas, iliustruotas, turiningas. O Vilniuje, pirmasis Darbo redaktorius Vaivutskas ta proga pasakė kalbą iš Vilniaus radijo stoties.

Aišku, kad mes dar negaume jubiliejinio Darbo numerio, bet tikimės neužilgo gauti.

O Buenos Aires mieste, Argentinoje, išleidinėjantis lietuvių laikraštis Tėvynė šiemet mini savo šeštusius gyvenimo metus.

Po to, kai Perono valdžia buvo nuversta, mes dar nematėme Tėvynės; gal nauja valdžia ją pasmaugė, nežinome.

DOLERIŲ TURI, BET NETURI VILTIES

Urugvajiečių Darbas rašo:

"Priskridę, lyg juodvarniai, įvairiais titulais kunigai, čia per savo radiją patys, net pasididžiūdami, prisipažino, kad dolerių turi, 'ačiū dievui', kaip šieno. Girdi, Amerikos valdžia ne tik žodžiais remia jų 'dievo palaimintus žygius, Lietuvos išvadavimui', bet ir doleriais gausiai aprūpina.

"Apie tai, kad jiems dolerių netrūksta, seniai visiems žinoma. Bet jie turėtų pasisakyti: kodėl įvairiais balsais tebestaugia ir visuose kampuose teberenkama tos aukos Lietuvos 'vadavimui'? Kodėl kauliami iš tautiečių centai ir, pagaliau, kur dingsta tos krūvos pinigų?"

"Tie ponai pasidžiaugę doleriais, dievo ir Amerikos palaima, staigiai visi kaip vienas apsisąrajo. Mat. Zenevoje, suėję keturi didieji pakeitė politinę atmosferą.

"Dėl to viso pasaulio dori žmonės pradžiugo, kad karo pavojus praslinko. Tik jėzuitams ir panašioms tik nepatinka. Tiems 'vadutuojams' lūdna darosi, kad karo pavojus atitolintais, nes su tuo tolėja ir jų viltys, kada nors vėl užsisėsti ant lietuvių liaudies sprando."

VILNIS APIE LAISVĖ

Dienraštis Vilnis rašo:

"Šiuo laiku veda vaju ir Laisvė. Laisvės vaju teisė iki pirmos dienos sausio.

"Laisvės vaju tarp pirmoje vietoje stovi philadelphiečių grupė, kuriai vadovauja R. Merkis ir J. Šapranaušienė. Savo kreditui jie turi 920 punktų. Iš eilės jie kito Brooklyno, Newarko, Harrison (N. J.) ir Baltimorės vaju grupės. Iš individualių vaju grupių gerai pradėjo darbą pittsburghietis J. Kazmer ir bostonietis M. Kazlauskas.

"Prie Laisvės įsikūrė Prietelių Klubas, kurio nariai pasimoka \$50.00."

DR. S. BIEŽIS APIE MUNCHENĄ

SLA daktaras kvotėjas Dr. S. Biežis su žmona išvyko į Europą atostogų. Jis lankėsi visoje eilėje Vakarų Europos šalių. Buvo ir Munchene (Munich), Vakarų Vokietijoje. Rašyda-

mas Tėvynėi iš Muncheno, Dr. Biežis primena:

"Munchenas dar toli gražu neatstatytas iš karo griuvėsių. Daugiau kaip pusė miesto dar tebestukso griuvėsiuose."

GUGIO VIETON N. GUGIENĖ?

Adv. K. P. Gugis praneša per Tėvynę, kad jis daugiau nebekandidatuos SLA iždininko vietai, kurioje buvo per 28 metus.

Jo vietą nori gauti jo žmona, Nora Gugienė. SLA pild. tarybos narių nominacijos prasidės lapkričio mėnesį. Pild. taryba renkama referendumu.

Vienas milijonas organizuotų darbininkų Kanadoje

Liaudies Balsas rašo:

"Kadangi jau abudu darbininkų centrai (CCL ir TLC) sutiko ir jų konvencijos užgyrė vienybės klausimą, tai dabar nelieka abejonės, kad vienybė tarp Kanados Darbininkų Kongreso ir Amatų ir Darbo Kongreso bus į-

vykdyta. Tas apsvienijimas formaliai bus atliktas ateinančiais metais abiejų kongresų atstovų bendroje konvencijoje.

"Reiškia, kitais metais Kanadoje susidarys Kanados Darbininkų Kongresas, kuris turės 1,000,000 narių. Tai bus labai didelė organizacija pagal Kanados gyventojų skaičių. Tai bus galingas darbo žmonių ginklas. Žinoma, jeigu vėl kas nors nesuardys unijistų vienybės.

"Bet ir toks didelis skaičius apims tikai penktadalį dirbančiųjų. Reiškia, keturi penktadaliai dirbančiųjų pasiliks už organizacijos sienų. Tikėtai mažuma priklausos unijoms, o kiti visai neorganizuoti. Reiškia, kad unijistų didelė užduotis tebėra priešakyje. Unijistai negali nuleisti rankų, kuomet tik mažuma randasi unijose.

"Faktas, tačiau, palieka faktą, kad unijizmas eina pirmyn. Samdytojai klysimą, jeigu jie manytų, kad unijas galima pašalinti. Juo toliau, tuo labiau reiks skaičiuoti su organizuotais darbininkais."

Mėsos darbininkų kova sujudino Urugvajaus žmones

Montevideo. — Anksčiau negu kalbėsime apie pačią kovą, pravartu bus žvilgtelti į netolimą praeitį, kad susipažinusi su priežastimis davedusiomis šios šakos darbininkus iki kantrybės kraštutinumo.

Urugvajaus mėsos industrija, reikia pasakyti, yra išsivysčiusi daug aukščiau savo šalies normalių pareikalavimų. Tos padėties ji pasiekė susidėjusių tarptautinių aplinkybių dėka. Buvę karai, tai viename, tai kitame kontinente, tiekiosiniai, ar per tarpininkus naudojo šios šalies mėsą ir telkė į šią industriją didelį skaičių darbininkų. Bet užstojus ramiems laikams, mėsos fabrikam užsakykymai sumažėjo ir atsirado nuolatinis nedarbas.

Seniau, kuomet darbininkai dar nebuvo pažinę tarpusavio vieningumo jėgos, fabrikams laikinai sustojus, jie išsisklaidydavo po kitas industrijos šakas ir net laukus. Grįždamo, kai pasiekdavo gandas, jog frigorifikai vėl ima darbininkus. Bet paskutiniaisiais laikais mėsos darbininkams jau pavyko išsikvoti nors menką lygią šimtui išdirbtų valandų, pašalpa ir lig tol buvęs klajokliškas gyvenimas pasibaigė. Prie tos paramos, šiek tiek gaudami padirbėti jie, vargais negalais, subalansuodavo pragyvenimo išlaidas.

Tačiau, kai kuriems frigorifikams visai paliovus dirbti ir bedarbių paramos fondui išsekus, padėtis pasidarė nežmoniška sunki. Po tris ir daugiau mėnesius prisiėjo gyventi be jokių įplaukų.

Po virš metus laiko nusitęsusios tokios padėties, darbininkų būriai pradėjo jėga pasiimti maisto produktų iš išvežiojimo sunkvežimių bei kiokų. Tokiai padėčiai pašalinti valdžia Cerros rajoną apstatė pėsčia ir raita policija. Thom tarpu, darbininkų delegacijos beldėsi į parlamento ir ministerijų duris. Tos dele-

gacijos buvo maloniai priimanos, išklaustytos, bet nei darbo, nei duonos iš to nerūėjo. Galop, kantrybė išsekus, kad savo vargais sujudinus šalies opinią ir kietas valdovų širdis, mėsos darbininkai ėmėsi net tokios kraštutinės kovos priemonės, kaip bado streikas.

Frigorifikų darbininkų autonominio sindikato vienuolika vadų užsidarė savo patalpose ir paskelbė, jog badaus ir mirs, jeigu nebus suteikta galimybė darbininkams gauti darbus. Solidarizuodami su jų kova, sustojo dirbė "Nacional" frigorifiko darbininkai ir užėmė fabriką. Taip pat užėmė frigorif. "Anglo" Fray Bentos miestelyje ir trys šimtai darbininkų paskelbė bado streiką. Sąjūdis apėmė miesto ir provincijos darbininkus mėsos pramonėje. Streikuojančių pasiryžimas vis augo. Ypatingos drąsos parodė moterys. Jos su mažais vaikais buvo apgulė parlamento rūmus ir grasino nepasitraukti tol, kol bus patenkinti darbininkų reikalavimai. Apie 50 moterų reikalavo sindikatą, kad joms leistų badauti kartu su streiko vadais.

Sitos kovos eiga labai plačiai susidomėjo ne tik darbo klasė, bet ir platus visuomenės sluoksniai. Spauda ir radijas apie tai plačiai informavo.

Pagaliau, šeštoje badavimo dienoje, valdžios vyrams jau pasidarė nesmagu ir jie sutiko patenkinti bent dalį darbininkų reikalavimų. Tapo nartata išmokėti vienkartinę šimto valandų pašalpą; paskirta normali pašalpa; trims mėnesiams; su mažu apkarpymu, palikta darbininkams ir bedarbiams teisė gauti frigorifikuose mėsos ir paskirta komisija sureguliuoti uždarbį.

Šis laimėjimas, be abejo, tai didelis darbininkų laimėjimas.

J. G-lis

Iš "Darbo"

Kuriai grupei priklausai?

Žmonės pasiskirstę į daugelį skirtingų srovių. Kiekviena srovė vėl pasiskirstė į daugybę skirtingų grupių bei kategorijų.

Čia trumpoje ir suglaustoje formoje panagrinėsim tik kairiajame sparne esančius, taip vadinamus, pažangiuosius lietuivius.

Juos, dėl savo skirtingų išsilavinimo laipsnių, nuo kurių paėina ir jų skirtingų protavimo metodai, galima paskirstyti į keturias sekancias grupes:

Pirma grupė

Šiai grupei priskirsime aukščiausius protiniai išsilavinusius žmones. Nes jie pilnai supranta savo, kaippo klasiniai susipratusių, pareigas ir privalumus ir juos pildo. Jie žino, kad gyvenimas yra tikrai toks, kokį ji sutveria patys žmonės. Todėl jie nelaukia, kada kepti karveliai pradės kristi iš aukštybių jiems ir burną, bet rankovės pasiraitytoje, proto ir sąžinės vedami, bendrai su kitais, su visa energija metasi darban dėl geresnio, šviesesnio rytojaus.

Sie žmonės taipgi žino, kad jie turi teisę pakritikuoti kad ir vadų padarytas bei daromas klaidas (ir kasgi jų nepadaro?). Bet tuo pačiu sykiu, jie, visu galimu būdu, remia, finansuoja ir platina darbininkų kiškus laikraščius, žurnalus, knygas.

Šios kategorijos žmonės žino, kad darbininkiška spauda, tai geriausia priemonė prižadinti tų nelaimingų žmonių, kurie dar tebemiega letargišku miegu!

Antroji grupė

Šios grupės žmonės irgi skaitosi pažangiečiais. Jie tankiai ir labai gražiai moka nukalbėti prieš daromas darbininkams skriaudas, prieš jų išnaudojimą, prieš žiaurų kapitalizmą ir t. p. Tuli iš jų, savo iškaltumu, pralenkia net tuos, kurie prieš tas visas nedorybes ir blogybes kovoja ne tušiomis frazėmis, bet praktišku ir pasišventusiu darbu.

Visa bėda šios grupės žmonėse yra ta, kad jie nuo savo "radikališkų" kalbų nei žingsnio toliau nežengia: jie nei piršto nepažadina tam prakiliausiam darbininkiškos apšvietos darbu. Tiesa, jie paploja per petį tiems, kurie išsiujuose darbuojasi visų gerovei.

Trečioji grupė

Šią grupę sudaro tie, kurie ar tai darbininkiško instinkto vedami, ar faistruojančių socialistų su klėrikalais bei tautininkais apgauti, — pakrypo prie kairiojo sparno.

Jie mėgsta save vadinti bepartvyviais, tačiau juos tankiai galima matyti pažangiųjų parengimuose. Jie dar be jokio politinio nu-garkaulio, be nusistatymo, be idėjos.

Nors jie darbininkai, bet, matyt, kad jų užšalus siela dar nėra niekieno pasiekta, dar neužžiebta ten darbininkiško supratimo jausmų kibirkštė!

Jie taip arti prie mūsų stovi, ir, sykiu, taip toli nuo mūsų. . .

Filosofas Vydūnas tokius žmones šiaip apibūdi-

na: ". . . tai žmogaus pradalas tėra kevelas be braudolio. Yra gyvis be žalos" (čia Vydūnas kalba apie "dūšią").

Kaip ten bebūtų, bet "bepartyviai" žmonės staričiau kairiojo sparno toliau nuo faistrujų socialistų mokratų bei tautininkų.

Ketvirtoji grupė

Su apgailėstavimu reikia konstatuoti faktą, kad grupė (ir dargi nemažai sudaro, tai pasitraukę darbininkiško judėjimo žmonės. Jie (su maža išimtimi) nenuėjo pas darbininkų priešus, jie randa kairiajame sparne, tačiau jie pasidarė pasyviai. Seniau jie aktyviai dalyvo visame darbininkiškan judėjime.

Sie, buvę mūsų draugai — darbuotojai, su pasitraukimo priežastimis visap aiškina: Reakcijų bijojimu, senatve, nesveikata, pailsimu, supykimant vadų, praturtėjimu, bijojimu pakenkti savo vams kams bei antikams, kuri būk turi gerus darbus ir t. ir t. p.

Šiems jautriems ir baugštiems žmonėms galima tiek pasakyti: Kiti irgi tikiose pat sąlygose gyvena dirba dėl visų geresnio, šviesesnio rytojaus dėl visų žmonių labo ir vienas dar nepakartas, vienas dar nuo "persidūrimo" nenumirė. O mikartaui jau gerokai aplaulyragai. . .

Atsiminkime, kiek žmonių yra paguldę savo galvas už apšvietą, už mokslą už progresą, už visiems geresnį, šviesesnį gyvenimą O mes? . . .

Prie pabaigos

Visi žinome, kad su grais norais nieko nepadarai, jeigu nedirbsi. Geri irai, be darbo, nieko nerėkia. Todėl visus sąžiningus ir turinčius gerus norus kviečiu stoti į 1-ją grupę. Dabar eina "Laisvės" "Vilnius" vaju dėl gavinųjų naujų skaitytojų. Tam dūva plati ir neišdirbta darbininkų—vajuininkų daug. Stokime talkon tiems mūsų nenuilstantiems, gbingiems apšvietos skleidėjams. Be darbo nesitikiame vaisių.

Dar viena trumpa stabėlė tiems draugams kurie supykė ant vieno kito redaktoriaus, būtuotuja darbininkiška spauda, o tuomi ir visą apšvietos darbą.

Išitėmykite šį pavyzdį Kartą mokykloje būdėstoma protavimo logišiu pavyzdžiu:

"Kitados žmogaus kūnariai, matydami vidurinio nieko neveikanti, susitaikad rankos neduotų būnai maisto, kad lūpos priimtų, kad dantys prikrumtytų. Tačiau taip durius baudžiant, patys iriai susilpo ir visas kūnariai nulėpo. Pagalvianiai susiprato klysta vėl pradėjo eiti pareigų.

Mieli draugai, susipraskime ir mes ir pradėkime eiti savo garbingas pareigas!

Svietio Pereig

Damaskas. — Sirija šia, kad ji koncentruokariuomenę prie Izraelisienos, nes bijo invazijos

ŽUVIS PO STIKLU

(Feljetonas)

Lietuvos spaudoje telpa daug kritikos įvairiems asmenims ir įstaigoms. Toji kritika dažniausiai rasoma feljetonų formomis, pašalpinomis. Žemiau talpiname J. Bulotos feljetoną, paimtą iš Vilniaus spaudos, apie Vilniaus žuvis įmonę; talpiname nieko netaisę.

Redakcija

Visos įmonės ir gamyklos ką nors gamina. Tam jos ir yra įmonės, kad gamintų. O ką gamina Vilniaus žuvis įmonė?

—Nieko negamina, — paaiškina mums įmonės kontoroje.

—O kur jūsų žuvis?

—Gi, štai, ant sienos kabo, galite pasižiūrėti.

Ant sienos po stiklu tikrai gražūs paveikslėliai, kurie gali sudrebinti kiekvieno žvejo širdį. Čia ir ungurys, ir lašiša, ir karšis — visai kaip gyvi. Net džiaugsmas ima žiūrėti, ir apetitas pakyla.

—A, a, suprantama, čia, matyt, jūsų produkcijos pavyzdžiai, kopijos, taip sakant. O gal dabar pasižiūrėsime į originalus, — teirujamės toliau.

—Originalus? Originalai ežeruose plaukioja, ten jau jūs į juos patys pasižiūrėkite. O mūsų įmonėje tokių dalykų nebūna.

Taip mums ir nepasisekė pamatyti nors vieną tikrą žuvį žuvis gamykloje.

O visa kita čia yra, viskas tiksliai pagal etatų sąrašą, nieko neprikiši. Yra direktorius, yra inžinierius žuvų gaudymo ir apdirbimo reikalams, yra vyr. buhalteris, sąskaitininkas ir tt. Vienu žodžiu, viso administracinio personalo 11 žmonių. O darbininkų? Darbininkų žymiai daugiau — viso 12 žmonių. Kaip matote, kiekvienam darbininkui tenka po vieną administratorių. Tik vienas darbininkas liko nusikraustas: tenka jam, vargšui, dirbti be nuosavo viršininko. Tiesą sakant, darbininkų daugiau ir nerelkia. Argi jie ant tilto sėdės ir jį žveles veizės, kaip tokių renoj dainelė sakoma. Juk gamykla užsiima tik tuo, kad kolūkių žvejų sugautą žuvį perduoda prekybinėms organizacijoms. Išėina viskas kaip perkama ir valgo, o įmonės darbuotojai žiūri iš šalies ir džiaugiasi. Tikrai išmoninga įmonė...

Liepos mėnuo šiemet įmonė buvo ypatingas — pirmą kartą po kelių metų buvo įvykdytas ir net viršytas gamybinis planas. Kolūkiuose žvejai ėmė ir sugavo per mėnesį net 320 centnerių žuvis. O žuvis įmonė ėmė ir perdavė Vilniaus prekybinėms organizacijoms net 75 centnerius. Visą likusią žuvį žvejai patys pristatė rajonų vartotojų kooperatyvams. O kodėl jiems nepristatyti. Yra toks nurodymas, kad žvejams, pristatysiems šviežią žuvį tiesiog į parduotuvę, mokama žymiai brangiau. Tokiu būdu žuvis įmonėms belieka tik surinkti iš žvejų kvitus, įsiūti į bylą ir pranešti trestui, kad gamybinis planas viršytas. Vietoje žuvų, jos perdirbinėja kvitus, atskaitas ir kitus popierius.

Užeinam į Mažosios žvejybos trestą.

—Kokį tikslą turi tokios nežuvingos žuvis įmonės? — tiesiog klausime tresto valdytojo pavaduotoją.

—Jų tikslas — duoti šviežią žuvį miestui, — išdėsto mums pavaduotojas. Jos turi organizuoti žvejybą, saugoti sugautą žuvį (tur būt, kad nepabėgtų), aprūpinti žvejus tinklais, aptarnauti atskirus vėžiautojus...

Pasirodo, kad trestas turi ir

daugiau tokių įmonių. Zarasų žuvis įmonė, taip pat, kaip ir Vilniaus, neturi jokių šaldytuvų, jokių gamybinių cechų, ji užsiima tik kolūkių žvejų sugautos ir parduotos žuvis skaičiavimu.

Tokia popierinė žvejyba valstybei nepigia atsieina. Vilniaus žuvis įmonė per metus savo darbuotojams išmoka darbo užmokesčio apie 163 tūkstančių rublių, Zarasu — 119 tūkstančių rublių. O kaip tokios įmonės aprūpina miestą šviežia žuvimi — nėra ko ir aiškinti. Nepatariame apie tai klausinėti ir savo šeiminiškių, nes jos gali pasiūsti pasiteirauti ten, kur vėžiai žiemoja. Vilniaus įmonė pernai liko skolinga vartotojams apie tūkstantį centnerių žuvis, Zarasu — penkis šimtus centnerių žuvis. Štai tau ir žvejybos organizavimas.

Tresto vadovai patys pripažįsta, kad Vilniaus žuvis įmonė reikėtų sujungti su šaldytuvu. Neseniai taip buvo sujungtas Vilniaus "Baltikos" žuvis perdirbimo fabrikas. Tačiau jie neskuba — kaip gi čia dabar viduryje metų imsi ir sujungsi. Nors visa "žuvis įmonė" susideda iš vieno kambario — šaldytuvo kontoroje... O kas dėl Zarasų žuvis įmonės, gaila būtų jos netekti. Koks tuomet bus trestas be įmonių?

Čia, žinoma, reikėtų pagaliau pagalvoti žuvis pramonės ministerijos vadovams, kaip geriau: trestas be įmonių, ar įmonės be tresto.

Per daug jau ministerijos sistemoje priviso žvejų užrašomųjų stalų...

Cambridge, Mass.

Dar vieno Laisvės skaitytojo netekom — mirė Petras Grigaliūnas. Jis mirė spalio 15 d., sulaukęs 70 metų. Buvo pašarvotas Watsono koplyčioje ir palaidotas laisvai spalio 18 d. Atsisveikinimo kalbą pasakė S. Rainard. Palaidotas Mount Auburn kapinėse, Cambridge.

Velionis Grigaliūnas paliko liūdesyje savo gyvenimo draugę Angelą Grigaliūniene, dukterį Epemiją ir zentą Antaną Zvingilą.

Jungtinės Valstijos Petras atvažiavo 1906 metais ir visą laiką išgyveno Cambridge. Užlaikė savo barberę, bet apie 4 metus jau sirgo ir buvo prižiūrimas jo šeimos.

Petras Grigaliūnas paėjo iš Lietuvos Rokiškio apskritys Pandėlio parapijos Buvienių kaimo.

Jo draugas S. R.

So. Boston, Mass.

PARENGIMAS

Pasibaigus vasarai, vėl grįžtame į svetaines ir vėl pradėdame ruoštis prie žieminio veikimo.

Pirmas Literatūros Draugijos moterų klubo rengimas įvyks sekmadienį, spalio 30 dieną, 5 val. vakare, 318 Broadway.

Šis rengimas skiriamas pagerbimui visų darbuotojų, kurie per vasarą dirbo piknikuose ir kituose rengimuose. Gaspadinės rengiasi priegaminti skanių užkandžių, kurie susidės iš vegeterjoniškų valgių: dzūkiškų, žemaitiškų blynų ir kitokių skanūnų.

Bus graži programa. Taipgi čia bus geriausia proga prisinumeruoti ar atsinaujinti Laisvę, Vilnij ir Liaudies Balsą. Tad, gerbiamieji, nepraleiskite veltui šios puikios progos. Mes užtikriname, kad būsite skaniai pavaisinti ir smagiai laiką praleisite.

Kviečiame visus atsilankyti. Rengėjos

Toronto, Canada

Spalio 15 d. keliolika torontiečių susivažiavome į torontiečių A. R. Antanavičių gražų ūkį, netoli Churchill, Ont. Susibūrimui pradžią davė A. Antanavičius. Prie to prisidėjo ir jo išauginti riebūs kralikai. O daugiausia pastangų ir triūso sudėjo R. Antanavičienė ir keturios jos viešnios.

Tik susibūrus vieni leidosi į graziuosius rudens spalvomis pasipuošusį mišką grybauti, kiti obuoliauti, tretieji kralikų gaudyti. Nėilgai trukus šeiminiškių pastangų rezultate prasidėjo puota. Na, ir ko ten nebuvo. Tik kažin kodėl kalakutią valgydami kai kurie susidomėjo, koks ten buvo kalakutas, kad be sparnų, o su daugeliu kojų. Kai kas aiškino, kad čia tokia kalakutų veislė pasilaiko. Tą nepilnai išsiaiškinus, prasidėjo dainos, juokai bei pokalbiai. Pajvairinimui to, vyrai ėmėsi kortomis pažaišti, kiti prisiminė Liaudies Balsą beprasidedantį vajų. Visi kaip vienas sutiko, kad kuo bebūtų čia daryta pinigine apyvarta suteiktų paramos Liaudies

Balsui. Pinaklio, tūkstančio lošimas irgi tam panaudotas. Dar prieš auštant sekmadienio rytui padaryta sątrauka parodė, kad Liaudies Balsui vyrai tarpusavyje sukėlė ar sudėjo keliolika dolerių. Pavargus bebaliovojant, Antanavičiai visus aprūpino nakvynė, tik kai kuriems besiruošiant gulti, pilnai prašvito sekmadienio rytas ir vėl visiems teko nuo miego atsiskaiyti.

Vėl pasivašininimai, juokai, bet ir čia tuomi viskas nesibaigia. Draugė N. Berškienė priešėjus prieš mane sako: "Girdėjau, kad jūs vyrai prisidedate su parama Liaudies Balsui, tai šie ir nuo manęs penkinė." Jos auka pakėlė paramą Liaudies Balsui iki \$24.05.

Šis susibūrimas turėtų būti daugeliu pažangių lietuvių pavyzdžiu, kad pasilinksminimo proga svarbu prisiminti ir visuomeninius reikalus.

Draugams Antanavičiams už nuosirdų priėmimą, vašingumą ir motinišką globą visi ten dalyvavusieji paliko didžiai dėkingi. K. K.

ŽINIOS IS LIETUVOS

Pusė milijono rublių viršum plano

KAUNAS. — Viena naujų Kauno pramonės įmonių, gimusiu penktojo penkmečio metais, yra konteinerių gamykla. Įmonės kolektyvas per palyginti trumpą laiką puikiai įsisavino iki šiol Lietuvos pramonei nežinomą produkcijos rūšį ir šiuo metu ne tik įvykdo, bet ir žymiai viršija medinių konteinerių gamybos užduotis.

Praėjusį mėnesį įmonės geležinkelio transportą papildė 735 konteineriais, pagamin-

tais viršum plano. Rugsėjo mėnesį gamybos tempai dar labiau paspartėjo, ir kiekvieną valandą nuo konvejerio nuimamas vienas konteineris viršum plano.

Bendras kolektyvo darbo našumas siekia 150 procentų, o produkcijos savikaina sumažinta 20 procentų. Kiekvieno konteinerio pagaminimo laikas sutrumpintas 15 valandų.

Darbo našumo kėlimo ir medžiagų taupymo sąskaita įmonė šiemet jau turi daugiau kaip pusę milijono rublių viršplaninio pelno.

K. Suvingis

Susitikimas su 1905 metų revoliucinių įvykių dalyviu

Vilniaus stoties raudonajame kampelyje įvyko mazgo geležinkelininkų susitikimas su 1905 metų revoliucinių įvykių Vilniuje dalyviu, buvusiu geležinkelininkų streiko komiteto nariu Marija Zebrovskaja - Vasilevskaja. Ji papasakojo susirinkusiems apie carizmo laikais vykusį revoliucinį judėjimą Lietuvoje, apie 1905 metų revoliucinius įvykius Vilniuje, kaip buvo ruošiamasi 1905 metais spalio mėnesio geležinkelininkų streikui.

K. Viliūnas

Laisvės Vajus Gavimui NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Prasideda 1-ąją Dieną Spalio ir tęsis iki Sausio 1 d., 1956

Visus apšvietai ir dienraštį Laisvę branginančius žmones kviečiame į talką gavimui naujų skaitytojų. Prašome stoti į kontestą iš pat pradžių vaju. Prašome pasidaruoti taip, kad visi jūsų draugai ir pažįstami prenumeruotų LAISVĘ.

Kontestantams Yra Skiriamos Pinigais Sekamos Dovanos:

1-ma \$50, 2-ra \$40, 3-čia \$35, 4-ta \$30, 5-ta \$25, 6-ta \$20, 7-ta \$15, 8-ta \$12, 9-ta \$10, ir 10-ta \$5

PRABŪNA

Prašome visų Laisvės skaitytojų padėti savo kolonijų vajininkams gauti naujų skaitytojų, padėkite jiems laimėti vieną iš aukščiau nurodytų dovanų. Kalbinkite savo draugus ir pažįstamus užsisakyti Laisvę.

Visų Esančių Laisvės Skaitytojų Prašome Gauti Nors Po Vieną Naują Skaitytoją

Kuriems aplinkybės nedaleidžia dalyvauti konteste, tai prašome pasirūpinti gauti nors po vieną naują skaitytoją laike šio vaju. Kadangi yra daug vajininkų, kurie gauna po keliolika skaitytojų, tai po vieną, aišku, gali gauti kiekvienas asmuo. Pasirūpinkite tuom taip labai svarbiu reikalu.

Užtikrinkim Laisvės gyvavimą 1956 metams

Visuose lietuvių centruose prašome organizacijų veikėjų ruošti pramogas Laisvės paramai. Su įėjomis už prenumeratas, uždarbiais nuo parengimų ir aukomis turime savo dienraščiui sukelti tinkamą budžetą išsilaikymui 1956-ais metais.

Stokite į Eiles Laisvės Prietelių

Nuolat dirbantieji ir apšvietai bran ginantieji asmenys yra prašomi stoti į Laisvės Prietelių eiles, prisidėti su \$50 į metus išlaidymui Laisvės dienraščiui. Galite mokėti po \$5 į mėnesį iki sumokėsime visą \$50. Kurie neišgalite įstoti į Laisvės Prietelių eiles, aukokite kiek išgalėdami. Visokia parama dienraščiui bus labai įvertinta. Rūpinkimės visi, kad išlaidyti dienraštį.

Laisvės vaju yra reikalas visų apšvietai brangi nančių žmonių

Tuoju stokime į darbą verbavimui naujų skaitytojų, rinkime aukas ir ruošime pramogas sukėlimui Laisvei budžeto 1956 metams. Kurie negali prisidėti darbu ir gerai pasilaiko finansiniai, tai jie turėtų stambesnėmis dovanomis paremti Laisvę.

Rašydami vaju reikalais adresuokite sekamai:

LAISVĖ

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Atidai Bostono Apylinkės

Operetiškias Koncertas

Rengia Bostono Apylinkės Kolonijos

Ivyks Sekmadienio Popietį Lapkričio 6 November

Prasidės lygiai 2-ąją valandą popiet

Bus suvaizdintas veiksmas iš operos

"Jankių Milijonierius"

Programoje Dalyvauja Garsusis

AIDSIETYNO KVARTETAS,

Vadovybėje Mildred Stensler iš New Yorko

MILDRED STENSLER,

Ona Stelmokaite

Jonas Grybas

Tadas Kaškiaucius

Dalyvaus ir garsus New Yorko solistas

AUG. IESMANTA, Baritonas

Taipgi programoje dalyvaus ir vietinės gabiosios meno jėgos

Finų Svetainėje

Chapel Court, Norwood, Mass.

Frank Balevičius

KONCERTO AKOMPANISTAS

Lauksime Jūsų Visų

Rengėjai

Mokytojų teismo data nustatys lapkričio 2

Miestinė švietimo taryba ruošiasi savajam ragangaudiskam mokytojų teismui. Į tą teismą yra traukiami 5 mokytojai ir mokyklų tarnautojai už tai, kad jie atsisakė tapti informeriais.

Teismo data nustatys egzaminierius Louis Goldstein lapkričio 2 d.

Paauktieji: principalas Samuel S. Cohen, mokytojai Harry Adler, Irving Maner ir Julius H. Nash, raštinės tarnautoja Minerva T. Feinstein.

Masiniai pasitiko grįžtant iš kalėjimo

Iš kalėjimo grįžtančią darbininkų vadovę komunistę Claudią Jones pasitiko apie pusantro šimto būrys jos draugų, pažįstamų ir nepažįstamų asmeniškai, bet gerbiančių ją už jos darbus. Tai įvyko darbo dienos rytą, spalio 24-ą. Kam nors iš aktyviausių ją pastebėjus ir sušukus "Claudia," stotyje suaidėjo ovacija. Tačiau vengiant ją sužadinti, minia nesisverbė artyn ją sveikinti, bet prasiskyrė, kad jiniai ir jos grupė galėtų laisvai palengva praeiti į laukiantį aut.

Iš kalėjimo ji tapo paleista sekmadienį po išbuvimo 8 mėnesius ir 12 dienų. Ištikta pavojingo širdies smūgio, ji dalį laiko praleido kalėjimo ligoninėje. Tuojau po sugrįžimo ji taipgi turėjo tuojau matytis su gydytojais, kad nustatytų, kur ji išsės pataisymui sveiktos.

Viesulas sužeidė žmonių, padarė žalos

Trumpalaikis, bet piktas viesulas praėjusio pirmadienio prievakarį apdaužė keletą newyorkiečių.

Brooklyne nuplėštas vandens tanko stogas viesulo metamas nuo 18-o aukšto smogė gatve eįsiai Florence Ehrlich, gyvenančią 1040 Halsey St. Jos gyvybė pavojuje. Lengviau sužeista tuo patimi suduota kita moteris.

Ties 384 Lafayette St. viesulas nuvožė kito tanko stogą ir juomi smogė taksiką. Juo važiuavusi moteris sužeista. Daug kur įvyko mažesnių apdaužymų.

Mieste kai kur buvo sutrukdyti viršutinių linijų traukiniai dėl viesulo užneštų ant trekių griozdų.

AIDAS GRAŽINA SAVO KONCERTUI PROGRAMĄ

Praėjusį sekmadienį, nuostabiai gražią ir šiltą rudens dieną, žmonės būriais traukė į Coney Island ir parkus. Salnos dar nebuvo nukandusios žalumynų nei žiedų. Visiems norėjosi dar kartą pasidžiaugti vasarinėmis gamtos puošmenomis.

Aidiečiai ir jų prieteliai solistai, akompanistas, tačiau, keliavo į Liberty Auditoriją.

Iki vėlaus vakaro čia tęsėsi generalinė praktika, pasirošimas šį sekmadienį, spalio 30-ą, Auditorijoje įvyksiančiam koncertui.

Šiam koncertui Aidas ir svečiai solistai pasirinko nepaprastai gražių dainų. Tad ir darbuojasi, kad tikrai meniškai jas pateiktų publikai. Šios praktikos su svečiais solistais vykdytos suliejimui visko į bendrus vaizdus.

Pamoka, aišku, buvo dar ne paskutinė.

Aido Choro paskutinės dvi pamokos pirm koncerto įvyks

spalio 26 ir 28 vakarais. Moterys pradeda 7:30, visi 8-ą val.

Ilgų pamokų pertraukoje choristai turėjo užkandį Auditorijos restorane. Girdėjau, kad vašes dovanojo ir gamino vyrų grupė. Sakoma, kad ir kai kurios moterys neįskentė neatnešusios kokių priedėlių.

Ilgai užtrukusiems darbe, pavargusiems, užkandis buvo labai pravartu.

Pertraukos metu ilgametis Aido narys Petras Grabauskas parodė keletą jo paties tapytų paveikslų — gamtovaizdžių. To meno jis išmoko ištiesius metus būdamas ligoninėje. Tikrai gražūs. Choristams jais pasigrožėjus, jis vieną tuojau dovanojo chorui. Draugiškose varžybose paveikslas teko šokėjai Irinai Babarskaitei. Rep.

Pienvežių streikas buvo atidėtas

Majorui Wagneriui ir federaliams tarpininkams prašant, unija šaukimą pienvežių streiko atidėjo, nors kontraktas pasibaigė spalio 24-ą. Pasilikite tebevykdą derybas, o pienvežiai darbe.

Atstovai 5 lokalu ir 13,000 narių, pienvežių ir pieno priuošimo įstaigose dirbančiųjų, reikalauja po \$10.50 priedo savatei. Į tą grupę įskaito tiesioginius priedus algoms, pensijoms, įvairioms pašalpoms ir mokesčiams už šventadienius.

Mirė vienas Hearsto redaktorių

Praėjusį sekmadienį New Yorke nuo širdies ligos mirė vienas stambiųjų Hearsto laikraštininkų — William J. Curley, sulaukęs 81 metų amžiaus.

Jis buvo "New York Journal" dienraščio vyriausias redaktorius. Curley stojo dirbti pas Hearstą 1898 metais ir per visą tą laiką ištikimai Hearstui tarnavo.

GAUKIT LAISVĖI SKAITYTOJAI Užrašykite Laisvę savo draugui

Užtarė mokytojus

New Yorko miesto tarybos narys Stanley M. Isaacs pareiškė, kad mokytojai teisėtai gali naudotis Konstitucijos Penktuoju Amendentu apgynimui savo sąžinės laisvės ir apsigynimui nuo persekiojimų.

Stanley kritikavo miestinį advokatą Brown už ignoravimą Konstitucijos. Sakė, jog Brownas tai padarė pasisakymu už prašalinimą iš pareigų Brooklyno Kolegijoje mokytojo Harry Slochower.

Kaunsilmanas Isaacs yra vienas iš tų užsilikusiu iš LaGuardijos laikų liberališkų republikonų. Jis daugeliu civilinių teisių klausimų laikosi pažangiau už daugelį tamaničių demokratų.

Aktorė, kuri vaidino per 50 metų

Helen Hayes yra viena iš žymiųjų Amerikos aktorių. Šiemet jai sukanka 50 metų, kai dirba scenoje, kai vaidina. Ta proga jai pagerbti ruošiamas didelis balius, kuris įvyks Waldorf-Astoria viešbuty, New Yorke, š. m. gruodžio 30 d.

Motorinės važiuotės biuras patikrinime automobilių registracijos patyres, kad New Yorko valstijoje mažiausia 13 procentų automobilių neturi apdraudus.

HELP WANTED MALE

REIKALINGI AGENTAI, augančiai įstaigai, kuri specializuojasi spausdintų iškaubų siūlymu, ant pirmu lubų. Proga agentams pardavinėti hardware krautuvėms, rašomųjų medžiagų krautuvėms ir kitiems. Produktas, kuris dar nebuvo siūlomas krautuvėms. N. E. TYPE-CRATF. Kreipkitės Box 0-17, Rm. 830, 11 W. 42 St., N. Y. C. (203-209)

ZIPPER DARBININKAI

Patyrę, gera mokeskis, daug pašalpų, nuolatinis darbas.
Astor Slide Fastener
119 W. 2nd St., N. Y. C.
Tel. WA. 9-7195 (203-209)

LIFE SAVER AUTO SAFETY BELTS

Seeking representatives calling on garages, service stations, trucking, supply stores, fleet owners: metro NY or eastern states. Item endorsed by leading auto mfrs. Protected terr. Call or write Mr. J. R. Young, 599 10 Ave., NY 36, CH. 4-5050 (206-212)

PIN SETTERS

Must be 18 yrs. or older. Grassy Sprain Bowling Center, 626 Tuckahoe Road, Yonkers. SP. 9-3323. (209-212)

MALE and FEMALE

JAUNI VYRAI IR MOTERISKĖS
Lengvam Fabriko Darbui
KULKA ELECTRIC CO.
633 So. Fulton Ave.
Mount Vernon, N. Y.
(209-215)

REAL ESTATE

GARDEN CITY, gera vieta, žemi taksai, 7 rūmai 3 miegrūniai, Duch Colonial clapboard sun porch, gyvenamasis rūmas su ugnia viete, pilnas valgymui rūmas, maža virtuvė ir pantry, pilnas skėpas. Puiki kaimynystė, arti prie visko. Savininkas parduoda su nuolaida už \$19,000. Tel. FI. 6-4998. (207-210)

BELLROSE, bungalow, pilnai įrengtas garadžius, uždari porčiai, 3 miegrūniai, 1½ maudynių, plesteriuotos sienos, ištaisytas skėpas, storms, screens, šaldytuvus, skalbiamas mašina, 2 pečiai, gėsinis H. W. šildytuvus ir tt. Arti prie parapijinių mokyklos, krautuvų arijos ir transportacijos — Lietuvali kaimynai. Prašo \$15,000. Savininko telefonas FI. 7-4878. (207-209)

HELP WANTED—FEMALE

Sustatytojos ir Pakuotojos. Aukštesnis nuo 21 iki 40. \$32 pradžia. Biskj viršlaikio.
ARGO INDUSTRIES CORP.
58-09 28th Ave., Woodside
RA. 8-0695 (200-238)

LAUNDRY

Užbaigęs ir lankstytojas priemarskinij. Patyrušios. Darbas nuo kavalkų.
PRINCETON LAUNDRY
405 E. 91st St. AT. 9-1488 (208-211)

VIREJA NAMŲ DARBININKAI

Guolis vietoje, turi mylėti šunį, sunkaus valymo, 3 suaugę. Galga. Kreipkitės 11 iki 4 val.
Tel. TR. 4-3694 (208-211)

NAMŲ DARBININKAI (20-40)

Lengvas valgių gaminimas, mylėti vaikus, dėl biznierių poros. Darbo dienomis 9—5 TR. 9-3110
Sėkmadieniai ir vakaras TR. 3-7717 (208-211)

ABELNAI NAMŲ DARBININKAI

Turi mylėti vaikus, su palūšimais. Atskiras kambarys ir maudynė. Nuolatinis darbas, visi įrengimai elektriniai. \$35 j savaitę.
Tel. Long Beach 6-7813 (207-210)

NAMŲ DARBININKAI

Guolis vietoje, patyrušios, paprastai valgių gaminimas, 2 vaikai, atskiras kambarys ir maudynė. \$40 j savaitę. Guolis kitur.
Rockville Center 4-1483 (207-210)

ABELNAI NAMŲ DARBININKAI

Pagelbėjimui prie 3 vaikų, atskiras kambarys, maudynė, moderniniai įrengimai. Nereikia valgių gaminti. Ketvirtadieniai nedirbama. Sekmad. pakaitom. Kreipkitės į linerny store, 142 W. 14th St., N.Y. (207-210)

EAST MEADOW RANCH

3 miegrūniai, ugnia viete, attached garadžius, arti mokyklų. Maloni reidencijinė vieta. \$12,500. Kreipkitės tik pirkejai.
Tel. LE. 9-8336 (208-211)

BUSINESS OPPORTUNITIES

"A 1" DELICATESSEN "Bar Grills" ir Kepyklos įstaiga
CHELD'S
172-07 Jamaica Ave., Jamaica, L. I.
Tel. Republic 9-4480
Vakarais ir Seštadieniais
Tel. HO. 5-8495 (206-211)

AFL prisidėjo kovai prieš drausmę

New Yorko didmiesčio visų AFL unijų centras savo posėdyje spalio 19-ą oficialiai pasisakė, kad jis stoja kovon prieš teisėjo Walter uždraudimą unijoms pikietuoti.

AFL nutarė remti CIO Retail, Wholesale and Department Store Workers 65-ajį Distriką, prieš kurį teisėjas Walter išdavė tą drausmę. Distrikas reikalauja nuosprendį atšaukti, bylą kelia į aukštesnius teismus.

Daug atskirų unijų savu ruožtu taip pat planuoja užpultajai unijai paramą greta to, ką daro jų visamiestinis centras.

Pradėjo švaros vaju

Mieste pradėtas dvisavaitinis vaju apšvarinimui miesto. Išsiusti policijos, gaisragesių ir švaros departamento inspektoriai patikrinti padėtį ir paaukti teisman prasikaltusius, kad ten pasimokytų pabaudas, o tūlas ir kalėjime pabūtų.

Susirinkimas

LLD pirmosios kuopos susirinkimas įvyks spalio 27-ą, 7:30 vakaro, L. A. Pil. Klubo patalpoje, 280 Union Avenue, Brooklyne.

Valdyba

City Hall įvyko J. T. dienos apeigos

New Yorko miestas spalio 24-ą oficialiai minėjo Jungtinių Tautų dieną su apeigomis Miesto salėje. Dalyvavo J. T. generalinis sekretorius Dag Hammarskjold, majoras Wagneris, Mrs. Roosevelt ir eilė kitų žymių visuomenininkų ir aukštų valdininkų.

New Yorke iš pastatyto sunkvežimio išvogti 7 revoiveiriai ir 2 automatai.

Pranešimas

PITTSBURGH, PA.
Lietuvių Moterų A. C. rengia puikią vakariene ir sykiu pažaidimas. Įvyks sekmadienį, spalio (Oct.) 30 d., prasidės 6 val. vakare, LDS svetainėje, 1024 Beaver Ave., kamps North W.

Kviečiame visus atsilankyti ir linksmai vakarą praleisti.
S. K. (206-208)

SO. BOSTON, MASS.

Skani blynų vakariene pavaišiniimui ir pagerbimui visų dirbusiųjų pilnikuose ir kituose vasarinuose parengimuose. Taipgi čia bus gera proga užsiprenumeruoti ir atsilankyti Laisvę. Šis pokilis įvyks spalio (October) 30 dieną, sekmadienį, 5 val. vakare. Kviečiame visus atsilankyti.
(205-208)

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Geras Patyres Barberis

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

REIKALINGOS MOTERYS
Moterys. Užsidirbkite pinigų prie padarymo ir pardavinėjimo žibučių. Pasipelnysite. Taipgi geras pelnas ir gera proga padidinti organizacijų, bažnyčių, klubų lūkus. Veltui pamokysime. Kreipkitės arba rašykite: **JEWELSET**, 2439 Creston Ave. (arti Fordham Rd.), Bronx 68. WE. 8-3004 (201-215)

Dienraščio Laisvės Metinis
KONCERTAS
Įvyks Sekmadienio Popietį
Sekmadienį 13-tą Dieną
Lapkričio 13 November
Programoje Dalyvauja:
Aldona Downing (Wallen)
Sopranas, solistė, Brockton, Mass.
Eldon Downing
Baritonas, solistas, Brockton, Mass.
Augustinas Iešmanta
Gilus baritonas, solistas vietinis
Suzanna Kazokytė
Dramatiškas sopranas, solistė, vietinė
Nancy ir Tessie Behmers
Sokis—solo ir Flute—solo, iš Philadelphiajos
Aido Choras
Mokytoja Mildred Stensler
Billy & Wally Shatusky
Smuiko ir Accordion Duetas, iš Linden, N. J.
Frank Balevičius
Skambins piano solus ir akmopanus solistams
Extra — Accordion solo
Liberty Auditorium
110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.
Pradžia 3:30 P. M. Įžanga \$1.50
Kviečiame visus atsilankyti ir išgirsti šį gražų koncertą. Labai lauksime svečių ir kitų miestų.
RENGEJAI